

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 6 від «17» 02. 2020 р.)

Ректор

[Signature] А.А. Мазаракі

**ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ/
FINANCIAL POLICY OF THE STATE**

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

**освітньо-кваліфікаційний
рівень**

**Доктор філософії / Doctor of Philosophy
(PhD)**

галузь знань

**07 Управління та адміністрування /
Management and Administration**

спеціальність

**072 Фінанси, банківська справа та
страхування / Finance, banking and
insurance**

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: І.Я. Чугунов, доктор. екон. наук., проф.,
Г.В. Белінська, канд. екон наук, доц.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри фінансів протокол № 17
від 18 лютого 2020 р.

Рецензенти: В. Д. Макогон д.е.н, проф. кафедри фінансів.

**ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ/
FINANCIAL POLICY OF THE STATE**

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

**освітньо-кваліфікаційний
рівень**

галузь знань

спеціальність

**Доктор філософії / Doctor of Philosophy
(PhD)**

**07 Управління та адміністрування /
Management and Administration**

**072 Фінанси, банківська справа та
страхування / Finance, banking and
insurance**

ВСТУП

Програма дисципліни «Фінансова політика держави» призначена для здобувачів ступеня вищої освіти доктор філософії за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування, галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти КНТЕУ та відповідної освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії із зазначеної спеціальності КНТЕУ.

Програма складається з наступних розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.
6. Лист погодження програми дисципліни.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння здобувачами теоретичними знаннями та практичними навичками щодо формування та реалізації ефективної фінансової політики держави, що має на меті стимулювання економічного зростання та укріплення позицій держави у світі.

Завданням вивчення дисципліни «Фінансова політика держави» є надання ґрунтовних знань в сфері фінансової політики.

Предметом дисципліни є система формування та реалізації фінансової політики.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.

Знання:

- теоретичних засад функціонування інституту держави та ініціації реалізації фінансової політики урядом;
- методології та інструментарію реалізації фінансової політики;
- інституційних засад державної фінансової політики.

Вміння:

- застосовувати відповідні економічні методи у процесі фінансового планування;
- використовувати фінансове планування і прогнозування для розробки фінансової політики.
- аналізувати законодавчі, нормативно-правові акти щодо порядку розробки та реалізації фінансової політики;
- застосовувати засоби та методи фінансового планування у процесі державного регулювання економічного розвитку.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Дисципліна «Фінансова політика держави», як вибіркова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за освітньо-науковою програмою.

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК2	Формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, зокрема здатності до філософського осмислення та обробки наукової літератури, її систематизації, узагальнення та формулювання відповідних висновків.	1-2
ЗК3	Здатність до проведення наукових досліджень із застосуванням новітніх методів наукового пошуку, використання загальнонаукових знань при застосуванні методів наукових досліджень.	1-7
ЗК4	Здатність до дослідження причин виникнення, розвитку економічних явищ та процесів, аналізу економічних ситуацій з позицій різних сучасних економічних концепцій.	3-7
ЗК6	Здатність аналізувати, узагальнювати та оцінювати різноманітні явища та процеси з урахуванням сучасних економічних концепцій.	1-8
ЗК8	Здатність до розробки та обґрунтування висновків і узагальнень щодо теоретичних та практичних питань в фінансово-економічній сфері.	1-7
ЗК9	Здатність до викладання професійно орієнтованих дисциплін із застосуванням сучасних методик.	1-6
<i>Фахові компетентності освітньою програмою</i>		
ФК1	Здатність до засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування», оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.	1-2

ФК2	Здатність до здійснення наукових досліджень з питань функціонування фінансово-бюджетної системи та фінансового забезпечення соціального захисту населення, державних цільових фондів, ринку фінансових послуг, банківської системи.	3-5
ФК3	Здатність досягати наукових результатів, що переосмислюють наявні та створюють нові цілісні знання відповідно до актуальних проблем розвитку фінансово-економічних відносин з використанням новітніх методів наукового дослідження.	3-6
ФК4	Здатність до застосування комплексного системного підходу при проведенні аналізу, оцінюванні та формулюванні обґрунтованих висновків, пропозицій щодо розробки та реалізації фінансової політики держави, монетарної політики центрального банку, розвитку ринку фінансових послуг, та представлення результатів наукового дослідження з використанням сучасних методів.	3-6
ФК5	Здатність до застосування наукових знань і методик з метою удосконалення механізму реалізації фінансової політики держави, визначення напрямів фінансового забезпечення економічного розвитку країни, проводити науково-дослідну діяльність у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	1-6
ФК7	Здатність до управління державними фінансами, планування та прогнозування доходів та видатків державного та місцевих бюджетів в умовах циклічності економіки.	3-5
ФК8	Здатність до розробки державної фінансової стратегії з урахуванням принципів формування та реалізації бюджетно-податкової політики, вдосконалення фінансового забезпечення пенсійної системи держави, системи управління державним боргом	1-4
ФК9	Здатність до застосування програмно-цільового методу при середньостроковому бюджетному плануванні, розробці основних напрямів розвитку фінансової, бюджетної, податкової системи; оцінювання результатів фінансової діяльності бюджетних установ.	3-5

Програмні результати навчання за освітньою програмою		
ПР3	Проявляти вміння абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати фінансово-економічну інформацію в складних і непередбачуваних умовах.	1-7
ПР13	Уміння усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності у сфері професійної діяльності.	1-2,8
ПР15	Уміння навчатися та застосовувати набуті знання та навички на практиці.	3-6
ПР16	Уміння проводити наукові дослідження, визначати нові підходи, напрями, шляхи вирішення завдань.	3-6

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні засади та сучасні особливості формування фінансової політики держави.

Фінансова політика країни: сутність, види та мета проведення. Фінансова політика як частина загальноекономічної політики.

Макроекономічна стабільність та економічне зростання як основна мета фінансової політики.

Особливості формування та реалізації фінансової політики держави в умовах глобальних трансформацій, її коригування в умовах глобальних перетворень.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1-5.

Основний: 1-4;

Додатковий: 1, 3, 5, 6.

Тема 2. Фінансова політика України в умовах інтеграції до світового економічного простору.

Виклики для фінансової політики України в умовах економічних перетворень та політичної нестабільності.

Трансформація інституційних засад формування та реалізації фінансової політики в умовах інтеграції в світовий фінансовий простір.

Сучасні проблеми реалізації державної фінансової політики в Україні та шляхи їх подолання.

Зарубіжний досвід формування та реалізації фінансової політики в умовах глобалізації та його адаптація для України.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1-6, 11.

Основний: 1-4;

Додатковий: 1, 5, 6.

Тема 3. Бюджетна політика як інструмент підвищення ефективності фінансової політики України.

Бюджетна політика України, її особливості в умовах децентралізації влади. Реформа децентралізації як фактор підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Зміни у бюджетній політиці та оцінка їх впливу на макроекономічний розвиток. Підвищення ефективності стимулювання економічного зростання інструментами бюджетної політики.

Зарубіжний досвід формування та реалізації бюджетної політики в умовах подолання кризи. Досвід країн ЄС щодо проведення бюджетної політики в період кризи 2008-2010 рр.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2, 11, 14.

Основний: 1-4;

Додатковий: 1, 3, 4, 9.

Тема 4. Основні напрями податкової політики України.

Податкова політика: її сутність та роль в регулюванні соціально-економічного розвитку.

Проблеми та недоліки податкової політики та їх вплив на соціально-економічний розвиток.

Удосконалення структури податкової системи України для активізації підприємницької та інвестиційно-інноваційної діяльності.

Застосування досвіду проведення податкової політики країн ЄС в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 5, 8, 11, 14, 15.

Основний: 1-4;

Додатковий: 3, 8.

Тема 5. Грошово-кредитна політика держави у системі економічного розвитку країни.

Теоретичні основи формування та реалізації грошово-кредитної політики держави. Методи та важелі впливу грошово-кредитної політики на стабільність фінансової системи країни.

Валютна політика як інструмент регулювання економічних відносин.

Діяльність Національного Банку України як регулятора грошово-кредитної системи. Значення валютної політики НБУ для стабілізації ситуації на валютному ринку країни.

Вплив грошово-кредитної політики держави на макроекономічну стабільність. Напрями розвитку грошового ринку в умовах глобальних викликів.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 10, 15.

Основний: 1-4;

Додатковий: 5, 6.

Тема 6. Інвестиційна політика України.

Інвестиційна політика: сутність, цілі та завдання в умовах глобалізації фінансової системи.

Інвестиційний клімат країни та методи його оцінки.

Інвестиційна діяльність держави як запорука покращання інвестиційного клімату.

Проблеми залучення інвестицій в економіку на шляхи їх розв'язання.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 3, 6, 9.

Основний: 1-4;

Додатковий: 2, 6.

Тема 7. Особливості здійснення міжнародної фінансової політики в умовах глобалізації економіки.

Міжнародна фінансова політика: особливості формування та реалізації в умовах нестабільності економічної ситуації. Функції держави щодо формування міжнародної фінансової політики в умовах глобалізації.

Світові фінансові інституції та їх вплив на фінансову політику України.

Оцінка ефективності та перспективності зміни векторів міжнародної політики України в сфері фінансів. Ризики та переваги іноземного кредитування уряду України.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 11-13.

Основний: 1-4;

Додатковий: 5, 6, 7.

Тема 8: Державний фінансовий контроль та його роль у реалізації фінансової політики країни.

Державний фінансовий контроль, його сутність, види, форми, методи та принципи організації.

Удосконалення інституційного забезпечення контролю за реалізацією фінансової політики держави в контексті інтеграції України в ЄС.

Міжнародний досвід розвитку системи фінансового контролю за діяльністю урядових структур.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 6-8, 10.

Основний: 1-4;

Додатковий: 2, 7.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/436-15/ed20120517>
4. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Податковий кодекс України від 18.11.2010 р. № 2705-VI. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30 жовтня 1996 року N 448/96-ВР / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/448/96>
7. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
8. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>
9. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. №1560-XII. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
10. Про систему валютного регулювання та валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/15-93>
11. Про схвалення Стратегії системи управління державними фінансами на 2017-2020 рр.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8.02.2017 р.

- № 142-р [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpddocid>.
12. Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
13. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
14. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ibser.gov.ua.
15. Офіційний сайт МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.imf.org.

Основний:

1. Бюджетна система: підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 624 с. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, та ін.; за ред. І.О. Лютого. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 720 с.
3. *Фінансовий ринок : навч. посібник*/ Г. Блакіта, Ж. Гарбар, Л. Губанова, А. Нікітішин та ін. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2014. 300 с.
4. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : підручник / В. М. Шелудько. К. : Знання, 2015. 535 с.

Додатковий:

1. Budget policy of social development. Chugunov I., Kaneva T., Pasichnyi M. and other. General editorship Chugunov I. Tallinn, 2018. 348 p.
2. Chugunov I., Kachula S. State financial policy as a component of socioeconomic development of society. The potential of modern science. volume 2. Sciecee Publishing. London, United Kingdom. 2019. pp. 29-44.
3. Chugunov I., Pasichnyi M. (2018) Fiscal stimuli and consolidation in emerging market economies. Investment Management and Financial Innovations. 15(4). pp. 113–122.
4. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки: монографія / І.Я. Чугунов, Т.В. Канева, М.Д. Пасічний та ін. ; / за заг. ред. І.Я. Чугунова.- Київ Глобус-Прес, 2018. 354 с.
5. *Державне фінансове регулювання економічних перетворень: монографія* / І.Я. Чугунов, Т.В. Канева та ін. / за заг. ред. А.А. Мазаракі. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 376 с.
6. *Інституційна трансформація фінансово-економічної системи України в умовах глобалізації: монографія*/ В.Р. Сіденко, М.І. Скрипниченко, В.С. Пономаренко, І.Я. Чугунов та ін./ за заг. ред. В.Р. Сіденка. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 648 с.
7. Лук'янов В. С. Сучасні фінансові ринки / В. С. Лук'янов. К. : Знання, 2013. 479 с.

8. Податкова система : навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Еш. К. : Ліра-К, 2014. 698 с.
9. Федосов В. М. Бюджетна система : підручник / В. М. Федосов. К. : Ліра-К, 2012. 871 с.
10. *Фінанси міжнародних інституцій в Україні: монографія/ В.П. Колосова. Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т., 2016. 504 с.*

Періодичні видання

1. Економіка України
2. Економіка і прогнозування
3. Економіка, фінанси і право
4. Вісник КНТЕУ
5. Фінанси України

Інтернет-ресурси

1. <http://www.president.gov.ua> – Президент України
2. <http://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
4. <http://www.rpu.gov.ua> – Рахункова палата України
5. <http://www.minfin.gov.ua> – Міністерство фінансів України
6. <http://me.kmu.gov.ua> – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України